

KARABÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI 2024 YILI SEKTÖREL DÜZEYDE EKONOMİK GÖSTERGE RAPORU

A) KARABÜK NÜFUS VERİLERİ

Karabük, Karadeniz Bölgesi Batı Karadeniz Bölümü'nde TR81 Bölgesi içerisinde yer almaktadır. TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS)'ne göre Karabük'ün 2024 yılı nüfusu 250.478 olup 2023 yılına göre 4664 kişi azalış göstermiştir.

İlin nüfus artış hızı, yaşanan nüfus azalışı ve doğurganlık yüzdesinin azalması sebebi ile, hızlı bir düşüş göstererek (2023, % 12.6) -% 18.8 olarak gerçekleşmiştir. Bu durum ilin mülki idari amirleri, yerel yöneticileri, stk'ları ve akademisyenleri tarafından mutlaka değerlendirilmelidir. Aksi durumda kent nüfusu hızla yaşlanacak, sanayi kenti ifadesi zorlu günler yaşayacaktır.

Nüfus yoğunluğunun 62 olduğu (2023, 63) Karabük'te nüfusun yaklaşık %50.1'i erkek (125.952), %49.9'u kadın (124.526)'dır. 0-14 yaş arası nüfus 37.281, 15-64 yaş arası nüfus 174.268 ve 65 yaş üstü nüfus 38.335'tir.

Karabük Merkez ilçe dışındaki tüm ilçelerde nüfus azalmıştır. Karabük'ün en kalabalık mahallesi, üniversite öğrencilerin yoğun olduğu 100. Yıl Mahallesi iken nüfusun en az olduğu mahallesi ise Çerçiler'dir.

Karabük'te ortalama hane halkı büyüklüğü, 2023 yılına göre (2.7) düşüş göstererek 2.6 olmuştur. Karabük ortalama hane halkı büyüklüğü 2009-2024 döneminde sürekli azalış göstererek 3.3'ten 2.6'ya inmiştir. Bu durum üzerinde ortalama yaşam sürelerinin uzaması, nüfusun yaşlanması, evlilik sayılarındaki ve kadın başına düşen doğum sayısındaki azalışlar, boşanma sayısının artması, çekirdek aile yapısının ön planda olması, tek ebeveynli hanelerin artması, ekonomik sorunlar ve kadınların işgücüne katılım oranındaki artışlar ortalama hane halkı sayısını etkilemektedir.

Karabük'te **doğurganlık hızı**¹ % 1.14 olup **Türkiye ortalamasının (% 1.51) altındadır.**

Kaba doğum hızı² binde 8 olup bu değer **Türkiye ortalamasının (binde 12) altındadır.** Karabük, Zonguldak ve Bartın illerinden sonra kaba doğum hızının en az olduğu 3. İl durumundadır.

Aldığı göç miktarı verdiği göç miktarından fazla olan Karabük'te okur-yazar nüfusu yüzdesi % 97'dir. Ortalama eğitim süresi 9 yıl olan Karabük'te bu süre erkeklerde 10 yıl, kadınlarda 8.1 yıldır. Karabük'te göç alınan nüfusun ortalama eğitim düzeyi lise ve dengi okullar iken göç verilen nüfusun ortalama eğitim düzeyi ise yüksekokul ve fakültedir. Bu durum eğitim düzeyi yüksek nüfusun, Karabük yerine diğer illeri tercih ettiğini göstermektedir.

¹ **Doğurganlık hızı:** Bir kadının doğurgan olduğu dönem olan 15-49 yaş grubunda doğurabileceği **ortalama çocuk sayısını** ifade etmektedir.

² **Kaba doğum hızı:** 1000 kişi başına düşen **canlı doğum sayısıdır.**

B) KARABÜK EKONOMİ VERİLERİ

Bu raporda Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması (TİBBS) TR81 Bölgesi içerisinde bulunan TR812 kodlu Karabük ili ekonomisinin 2024 yılı performansı, 2024 yılı sonu itibariyle açıklanan veriler dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda sektörleri temsilen rasgele (random) seçilmiş 57 adet firma hakkında ürün gamı ve ihracat yaptıkları ülkelere yönelik bilgiler sunulmuştur.

2024 yılında Rusya - Ukrayna Savaşı'nın devam etmesi, ekim ayında İsrail - Filistin Savaşı'nın genişleyerek sürmesi, Türkiye ekonomisinde yaşanan durgunluk ve enflasyon, söz konusu durumların bankacılık ve finans sektörlerini nakit ve kredi konularında daralmaya mecbur kılması Türkiye ekonomisini olduğu üzere Karabük ekonomisini de olumsuz etkilemiştir.

1) Organize Sanayi Bölgeleri

Karabük'te "Karabük Organize Sanayi Bölgesi" ve "Eskipazar Organize Sanayi Bölgesi" isimli 2 adet **organize sanayi bölgesi** bulunmaktadır. 1996 yılında faaliyete geçen Karabük OSB'de 32 işletme faaliyet göstermektedir. Eskipazar OSB'nin altyapı çalışmaları 2017 yılından beri sürmektedir. Eskipazar OSB, Türkiye'de içerisinden demiryolu geçen 14 OSB'den bir durumundadır. Ayrıca hazineye ait 74 ha büyüklüğünde ve genişleme potansiyeli olan bir sahada "Yenice Organize Sanayi Bölgesi"nin planlama çalışmaları devam etmektedir.

OSB'ler	İşletme Sayısı	Sektörler ve İşletme Sayısı
Karabük OSB	32	Demir-çelik (17), Makine Teçhizat ve döküm (5), Orman ürünleri ve mobilya (3), Tekstil ve konfeksiyon (2), Cam ve yapı malzemeleri (2), Gıda (1), Ortopedik ayak bakım ürünleri (1), Geri dönüşüm (1)
Eskipazar OSB	-	-
Yenice OSB	-	-

2) Sanayi Siteleri

Karabük'te işletme sayısı büyüklüğü açısından sırası ile "Safranbolu S. S.", "Karabük Bağ-Essan S.S.", "Karabük Küçük S. S.", "Karabük Yeni S. S.", "Karabük Büyük S. S.", "Karabük Yenice S. S.", "Eflani S. S." olmak üzere 7 adet **sanayi sitesi** bulunmaktadır.

Sanayi Siteleri	İşyeri Sayısı
Safranbolu	324
Karabük Bağ-Essan	300
Karabük Küçük	188
Karabük Yeni	170
Karabük Büyük	155
Karabük Yenice	74
Eflani	24
TOPLAM	1235

3) Motorlu Taşıtlı Sayısı

Motorlu taşıtlı sayısı sürekli artış göstermekte ve 2024 yılı sonu itibari ile motorlu taşıtlı sayısı 2023 yılına (73.886) göre yaklaşık 6000 taşıtlı artış göstererek 79.895 olmuştur.

4) İşletmeler ve İstihdam

Sanayi Sicil Verileri göz önüne alındığında, 449 işletme kayıtlı durumdadır. İşletmelerin yaklaşık % 60'ı mikro ölçekli iken sadece yaklaşık % 2'si büyük ölçeklidir.

Sanayi Sicil Verileri göz önüne alındığında, **toplam istihdamda** ilk 3 sırayı ana metal, giyim ve gıda sektörleri almaktadır. Söz konusu sektörleri fabrikasyon metal, madencilik ve taş ocakçılığı, ağaç ürünleri sektörleri takip etmektedir.

Sanayi Sicil Verileri göz önüne alındığı, **istihdamda ilk 5** sırayı KARDEMİR, GÜR MEN GİYİM, YAVUZ TEKSTİL, KARÇEL ve ÇAĞ ÇELİK işletmeleri almaktadır.

Karabük'te markalaşmış firmalar arasında KARDEMİR, Ören Mobilya, Medisa Mobilya, RAMSEY, KİP ve LCWAIKIKI ilk sıralarda yer almaktadır.

Karabük Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi (TEKNOKENT)'nde 46 firma faaliyet göstermektedir. Söz konusu firmaların 23 tanesi AR-GE firması, 23 tanesi de kuluçka firmasıdır. Firma sayısı açısından Yazılım (21) ve Bilgisayar İletişim Teknolojileri (5) ilk iki sırada yer almaktadır.

Karabük'te KARDEMİR AR-GE Merkezi ve GÜR MEN GİYİM TASARIM MERKEZİ olmak üzere **2 adet teknolojik dönüşüm birimi** bulunmaktadır.

C) TÜRKİYE VE KARABÜK DIŞ TİCARET RAKAMLARI

1) Türkiye ve Karabük Toplam İhracat Rakamlarının Karşılaştırılması (1000 \$)

	2020	2021	2022	2023	2024
Türkiye	169.514.167	225.367.676	254.209.535	255.627.429	261.925.235
Karabük	414.956	382.824	328.817	380.627	404.504

Tablo göz önüne alındığında Türkiye ihracatında sürekli artış yaşanırken Karabük ihracatında 2020-2022 döneminde azalış, 2023 ve 2024 yıllarında ise artış yaşanmıştır. 2024 yılında 2023 yılına göre toplam ihracatta % 6.3 artış gerçekleşmiştir. TR81 Bölgesi kapsamında iller düzeyinde toplam ihracat miktarında Karabük 36., Zonguldak 31. ve Bartın 66. sırada yer almaktadır. Pandemi sürecinin olumsuz etkilerinin uzantısının hissedildiği ve ardından yaşanmaya başlanan ekonomik kriz, girdi maliyetlerini artırmış, yatırımları azaltmış ve bu durum hem üretimin hem de ihracatın azalmasına sebep olmuştur. Dövizde yaşanan yukarı yönlü hareketliliğe bağlı olarak kur farkının artması, ihracattan elde edilen TL cinsi gelirin artmasında etkili olmuştur.

2) Türkiye ve Karabük Sektörel Düzeyde İhracat Rakamlarının Karşılaştırılması (1000 \$)

Türkiye Sıralaması	2021	2022	2023	2024	Karabük Sıralaması	2021	2022	2023	2024
Otomotiv (1)	29.334.555	30.995.808	34.990.071	37.211.661	Çelik (1)	553.478	412.670	329.110	350.393
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri (2)	25.348.247	33.499.300	30.492.911	30.785.242	Makine ve Aksamları (2)	48.198	40.666	22.985	21.261
Hazır Giyim ve Konfeksiyon (3)	20.240.570	21.205.484	19.242.984	17.920.376	Otomotiv (3)	2.63	5.342	7.028	7.570
Çelik (4)	22.246.796	21.025.370	14.859.040	16.149.331	Hazır Giyim ve Konfeksiyon (4)	6.368	9.900	10.779	8.871
Makine ve Aksamları (5)	9.411.505	10.361.489	11.327.7286	11.190.109	Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri (5)	5.090	7.362	5.524	4.685
Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri (6)	6.989.164	8.435.035	7.978.188	7.895.355	Madencilik Ürünleri (6)	-	1.808	1.467	7.516
Madencilik Ürünleri (7)	5.914.238	6.455.096	5.744.316	6.011.734	Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri (7)	-	1.964	1.428	1.373
Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri (8)	3.419.609	5.446.980	4.598.854	4.314.179	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri (8)	-	1.233	839	686

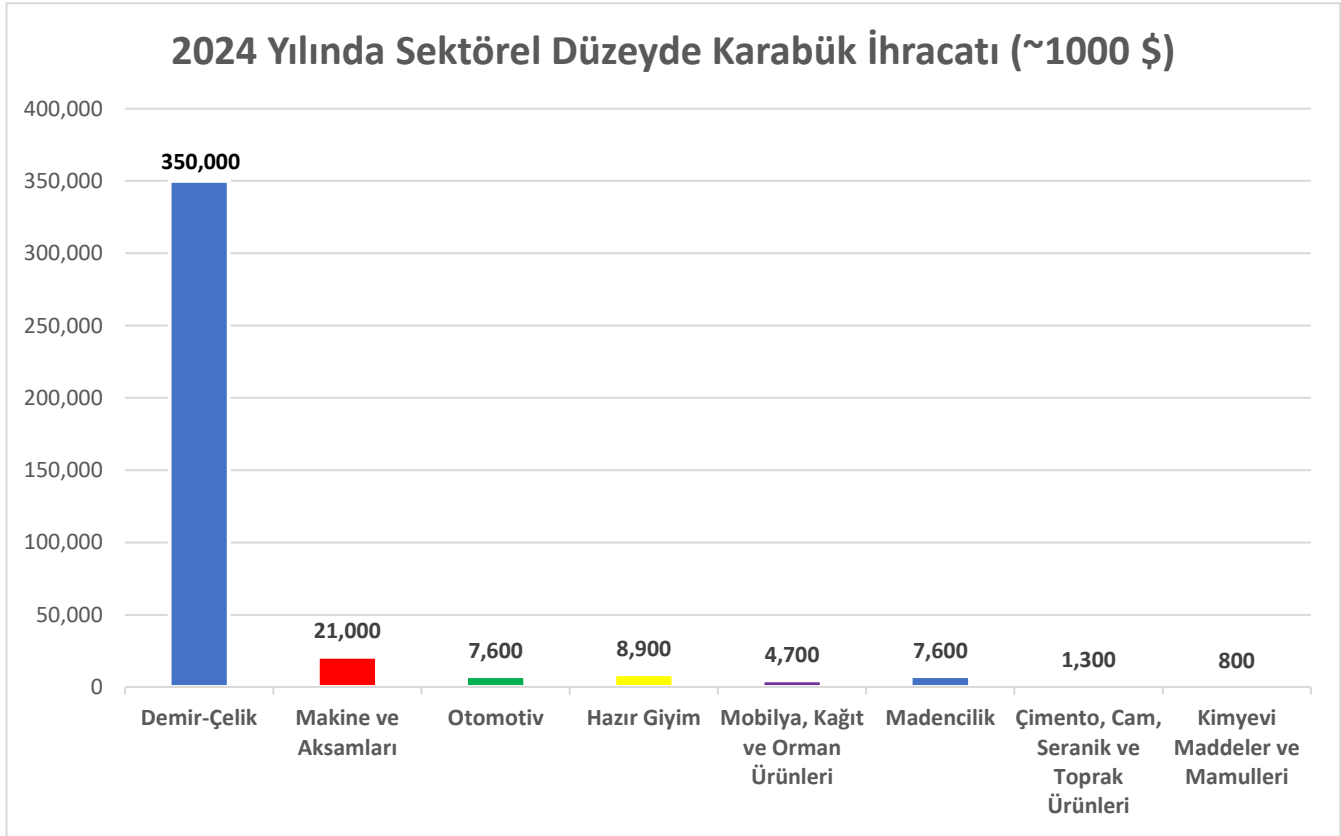
* Kırmızı renkli sektörler, düşüş yaşanan sektörlerdir.

* Mavi renkli sektör, en fazla artış sektörüdür.

Türkiye’de Sektörel Düzeyde İhracat Rakamları: Küresel rekabetin acımasızca sürdüğü uluslararası ekonomide Türkiye’nin mal ihracatı gerçekleştirdiği 26 sektör arasında 13 sektörde 2024 yılında 2023 yılına göre pazar kaybı yaşanmıştır (Ek 1). En çok pazar kaybı yaşayan ilk 5 sektör sırasıyla Deri ve Deri Mamulleri, Hazır Giyim ve Konfeksiyon, Zeytin ve Zeytinyağı, Çimento-Cam-Seramik ve Toprak Ürünleri, Hububat-Bakliyat-Yağlı Tohumlar ve Mamulleri olmuştur. Lider sektör Otomotiv Endüstrisi (37.2 milyar \$) ihracatında artış (% 6.3) sağlanmasına karşın ithalat büyümesinden dolayı pazar kaybı yaşanmıştır. Tablo göz önüne alındığında sektörel düzeyde Türkiye’de otomotiv, kimyevi maddeler ve mamulleri, hazır giyim ve konfeksiyon, çelik sektörleri ön plandadır. Her 4 sektörden elde edilen toplam gelir, toplam ihracatın % 45.1’ini oluşturmaktadır.

Karabük’te Sektörel Düzeyde İhracat Rakamları: 2024 yılında 14 sektörde ihracatın gerçekleştirildiği Karabük’te demir-çelik, makine ve aksamları, hazır giyim ve konfeksiyon, otomotiv (treylar üretimi) ve madencilik ürünleri sektörleri ilk 5 sırada yer almaktadır (Ek 2). İlk 5 sektörden elde edilen toplam gelir, toplam ihracatın % 98’ini oluşturmaktadır. Karabük ekonomisinin öncü sektörü çelik sektöründen elde edilen gelir, 2024 yılında 2023 yılına göre artış göstermiş, 329.1 milyon \$’dan 350.3 milyon \$’ yükselmiştir. Çelik sektöründen elde edilen gelir, toplam ihracatın yaklaşık % 87’sini oluşturmaktadır. İhracat gelirinde en fazla artış madencilik ürünleri sektöründe gerçekleşmiştir.

3) Karabük İhracatındaki Ülkeler: Karabük’ten ihracat yapılan devletlerde bölgesel ve küresel düzeyde yaşanan ekonomik, siyasi ve askeri gelişmelere bağlı olarak değişimler yaşanmaktadır. Aynı zamanda Karabük’te sektörlerimize göre de ihracat yapılan devletler de değişiklik göstermektedir. 2024 yılında Karabük’ten 122 ülkeye ihracat gerçekleştirilmiştir. 122 ülkeden 50 tanesine 1 milyon \$ ve üzerinde ihracat gerçekleştirilmiştir. En fazla ihracat gerçekleştirilen ilk 10 ülke Birleşik Krallık, Ukrayna, Romanya, Peru, Fas, Bulgaristan, Yunanistan, İtalya, Macaristan ve Mısır olmuştur. İhracat yapılan ilk 10 ve tüm ülkeler göz önüne alındığında 2023 yılında olduğu üzere 2024 yılında da **Avrupa, Kuzey Afrika ve Balkanlar’ın Karabük ihracatında ön planda olduğu görülmektedir.** Bu sebeple bu bölgelere ihracat miktarının

artırılmasına yönelik teşvik edici önlemler alınmalıdır. Rusya - Ukrayna Savaşı ile yaşanan demir-çelik sektöründeki daralma, Karabük'ün demir-çelik sektöründe tedarikçi olma pozisyonunu güçlendirmiştir. Bu durum Ukrayna'nın 2023 yılında olduğu üzere 2024 yılında da ihracatta 2. sıraya yükselmesinde rol oynamıştır. Dikkat çekici bir diğer bölge ise Latin Amerika olmuştur. Peru, Şili, Panama, Dominik, Guyana, Kolombiya gibi ülkelere yönelik ihracat miktarlarında 2021 yıl sonrasında belirgin artış yaşanmaya devam etmektedir.

2022	İhracat (1000 \$)	2023	İhracat (1000 \$)	2024	İhracat (1000 \$)
FAS	39.543	FAS	31.483	BİRLEŞİK KRALLIK	32.091
ROMANYA	38.777	UKRAYNA	30.652	UKRAYNA	30.383
IRAK	34.148	MACARİSTAN	22.909	ROMANYA	29.570
SIRBİSTAN	26.098	PERU	21.286	PERU	28.413
BULGARİSTAN	25.312	BULGARİSTAN	20.212	FAS	27.546

4) Türkiye ve Karabük Toplam İthalat Rakamlarının Karşılaştırılması (1000 \$)

	2020	2021	2022	2023	2024
Türkiye	219.500.000	271.4000.000	363.700.000	365.600.000	344.085.000
Karabük	615.600	1.205.785.000	1.253.800	1.019.000	1.049.000

Türkiye ithalatında 2024 yılında yaşanan düşüş yaşanırken, Karabük ithalatında ise % 3'lük artış gerçekleşmiştir. Dövizde yaşanan yukarı yönlü hareketliliğe bağlı olarak kur farkının artması, ithalata ödenen paranın artmasında etkili olmuştur. Karabük ihracatının ithalatını karşılama yüzdesi 2023 yılında % 33 iken, 2024 yılında % 39'a yükselmiştir. Yaşanan olumlu gelişmeye rağmen bu durum Karabük dış ticaretinde önemli ölçüde negatif yönlü açık olduğunu ortaya koymaktadır. Öncü konumdaki demir-çelik sektöründe hammaddeye dayalı ürünler dışında teknolojik ürünlerin (savunma sanayi, otomotiv yedek parçası, hızlı tren ekipmanları gibi) üretilmesi, tedarikçi konuma gelinmesi söz konusu % 61'lik açığı kapatılmasında önemli rol oynayacaktır.

5) Türkiye İSO 1000 Firmaları İçerisinde Karabük Firmaları

İSO İlk 500 firmaları içerisinde yer alan 3 firmanın da aynı sektörde faaliyet gösteriyor olması, Karabük'te öncü sektörün demir-çelik olduğu kanıtlanmaktadır. Türkiye'nin ilk ağır sanayi olan, fabrikalar kuran fabrika unvanına sahip KARDEMİR KARABÜK DEMİR VE ÇELİK SAN. VE TİC. A. Ş. (26. sırada) Karabük'ün en büyük firması durumundadır. KARDEMİR'i MESCİER DEMİR ÇELİK SAN. VE TİC. A. Ş. (219. sırada) ve ÇAĞ ÇELİK DEMİR ÇELİK ENDÜSTRİ VE TİC. A. Ş. (487. sırada) takip etmektedir.

İSO İkinci 500 firmaları içerisinde yer alan 3 firmanın da aynı sektörde faaliyet gösteriyor olması, Karabük'te öncü sektörün demir-çelik olduğu bir kez daha kanıtlanmaktadır. BOSKAY METAL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. (98. sırada), IŞIK ÇELİK SAN. VE TİC. A.Ş. (259. sırada), SAKA DEMİR ÇELİK SAN. VE TİC. A.Ş. (292. sırada) bu firmaları oluşturmaktadır.

6) Karabük Gayri Safi Yurt İçi Hasılası (GSYİH³) Kişi Başı Sıralaması (\$)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Karabük	6785	6371	7720	7350	8968	?

Tablo göz önüne alındığında Karabük'ün GSYİH Kişi Başı sıralamasının pandemi sonrası dönemde toparlanmaya başladığı, 2021 yılında yaşanan artış sonrasında 2022 yılında bir miktar azalma görülse de 2023 yılında tekrar artış sağlanmıştır.

7) Karabük Gayri Safi Yurt İçi Hasılası (GSYİH⁴) İller Sıralaması

	2020	2021	2022	2023	2024
Karabük	68	29	81	15	?

Tablo göz önüne alındığında Karabük'ün GSYİH Büyüme Hızı sıralamasının yıllar itibari ile dalgalanmalar gösterdiği görülmektedir. **GSYİH büyüme hızında Karabük, Türkiye'de 2022 yılında sonuncu iken 2023 yılında 15. sıraya yükselmiştir.**

8) Karabük'te AR-GE, İNOVASYON, COĞRAFI İŞARET Üzerine Gelişmeler

Karabük'te 2022 yılında faaliyete geçen Karabük Gençlik Merkezi isimli **deneyap teknoloji atölyesi** bulunmaktadır.

Karabük'te KARABÜK BİLSEM ve SAFRANBOLU BİLSEM olmak üzere 2 adet **bilim ve sanat merkezi** yer almaktadır.

Karabük ili coğrafi işaretli ürünleri Safranbolu Safranı, Safranbolu Lokumu, Safranbolu Kıtırı, Safranbolu Maniye Domatesi, Safranbolu Çavuş Üzümü, Eflani Çember Bezi, Eflani Hindi Bandırması, Yenice Ihlamur Balı ve Eskipazar Sarı Traverten'i'dir.

Belirtilen gelişmeler göz önüne alındığında 2024 yılı Karabük ekonomisine ilişkin ilgili bakanlıklar (Sanayi ve Ticaret) ve kurumlara (TÜİK, TİM, KTSO) ait veriler şu şekilde özetlenebilir:

³ **Gayri Safi Yurt İçi Hasıla:** Belirli bir dönemde yurt içinde üretilmiş nihai mal ve hizmetlerin toplam değeridir.

⁴ **Gayri Safi Yurt İçi Hasıla:** belirli bir dönemde yurt içinde üretilmiş nihai mal ve hizmetlerin toplam değeridir.

1) KARABÜK'TE DEMİR-ÇELİK SEKTÖRÜ

Dünya Çelik Sektörü

Dünya ham çelik üretimi, 2023 yılında bir önceki yıl ile benzer seviyede kalarak 1.8 milyar ton olarak gerçekleşti. Genel itibari ile ham çelik üretimi 2020 yılından beri sabit seyretmektedir.

Ham çelik üretiminde, sıralaması değişmek ile, ilk 10 ülkeyi Çin (% 63), Hindistan (% 9), Japonya (% 5.3), ABD, Rusya, Güney Kore, Almanya, Türkiye (% 2.3), Brezilya ve İran oluşturmaktadır.

2023 yılında, Çin'in ham çelik üretimi, 2022 yılına göre sabit kalarak 1 milyar ton seviyesinde gerçekleşirken ikinci önemli üretici olan Hindistan ise büyüme trendini bozmadı ve ham çelik üretimini % 12.2 arttırdı. 2023 yılında, ilk 15 ülke arasında, Çin ve Hindistan'dan sonra, üretim artışı gerçekleştiren ülkeler; % 6 ile Rusya, % 1.3 ile Güney Kore ve % 1.5 ile İran oldu. Japonya ise % 2.5 azalış gösterdi. Almanya'da % 3.9 düşüş görülürken ABD'de ise üretim geçen yıl ile aynı seviyelerde kaldı.

EUROFER son yayımladığı raporda Avrupa özelinde çelik talebi ve üretimindeki düşüğe neden olan siyasi gerilim, enerji fiyatlarındaki belirsizlik ve enflasyon sonucu parasal sıkılaştırma gibi faktörlerin 2024 yılında çok da fazla iyileşmediğini ve kısa vadede düzelmesinin beklenmediği ifade edilmektedir. Devam eden olumsuz koşullar çelik piyasasında 2025 yılında henüz net bir toparlanmayı işaret etmiyor. Avrupa'da çelik sektörünün karbonsuzlaştırılması kararları ile firmalara devlet destekleri artarak devam ediyor. Bu durum yine Türk üreticiler için rekabeti zorlaştıracak unsurlar arasında gözükmektedir. Dünyada para politikalarında genişleme olmadıkça ve Çin'in tutumunu değişmedikçe 2026 yılının bu yıldan çok farklı olmayacağı düşünülmektedir.

Türkiye Çelik Sektörü

Enerji fiyatlarındaki yükseliş, 2022 yılının ikinci yarısından itibaren çelik fiyatlarındaki düşüş ve beraberinde Türk lirasının değer kaybetmeye devam etmesiyle oluşan negatif makroekonomik ortam, iç pazarda belirsizlikler yaratarak çelik üretiminin düşmesinin sebeplerinden oldu. 2022 yılında artan enerji fiyatları, üretiminde çoğunlukla elektrik ark ocaklarına dayanan Türkiye için üretim maliyetlerinin de yüksek oranda artmasına neden oldu. Artan elektrik fiyatları yerli üreticilerin küresel pazarda rekabet gücünü düşürdü. Son olarak 2023 Şubat ayında Türkiye'de meydana gelen deprem de çelik üretim tesislerinin birkaçı için üretim kesintilerine neden oldu ve 2023 yılı çelik üretim miktarlarını olumsuz olarak etkiledi. Bu kapsamda;

❖ Dünyanın önemli çelik üreticisi ve ihracatçılarından olan Türkiye 2021 yılında toplam üretim açısından 40 milyon ton ile tarihi en yüksek üretim seviyesine ulaşmıştır. Türkiye'de çelik üretimi hem iç pazarda hem de küresel pazarlarda rekabet gücünü yitirmesi ile 2022 ve 2023 yıllarında sırası ile % 12.9 ve % 4 oranlarında düşerek önce 35,1 milyon ton ardından 33.7 milyon ton seviyesine gerilemiştir. 2020 ve 2021 yıllarında dünyanın en büyük 7., Avrupa'nın da en büyük çelik üreticisi konumunda olan Türkiye, böylelikle 2022 ve 2023 yıllarında dünya sıralamasında 8. sıraya, Avrupa'da ise Almanya'nın gerisinde kalarak 2. sıraya gerilemiştir. Bununla beraber son 6 yıldır sürdürdüğü net ihracatçı konumunu 2023 yılında 6 milyon ton net ithalat yaparak kaybetmiş oldu. Türkiye, 2019'dan 2022'ye kadar kesintisiz olarak koruduğu en büyük 6. çelik ihracatçısı konumunu kaybederek 2023 yılında 8. sıraya gerilemiştir. 2022 ve 2023 yıllarında üretim ve ihracat düşerken, tüketim %17.2 oranında artmıştır. Yurtiçi tüketimdeki bu artış, ithalatı %11.3 oranında yükseltmiştir. Bu durum artan talebin iç üretim yerine yurtdışından sağlandığını net olarak ifade etmektedir. Özellikle Çin, Japonya, Rusya ve Hindistan gibi büyük çelik üreticileriyle hem yurtdışında hem de yurtiçinde rekabet edilemedi. Diğer yandan yeraltı kaynakları, ham maddeye erişim gücü ve uygun yatırım ortamı ile uzun vadede 300 milyon ton üretim hedefleyen Hindistan'ın gelecek yıllarda hem yurt içi hem de Asya pazarında Türk üreticiler için önemli rakip olması beklenmektedir (<https://kpmg.com/tr/tr/home/gorusler/2024/07/celik-sektorel-bakis-2024.html>).

Yıllar İtibari ile Türkiye Çelik Üretimi, Üretimde Avrupa ve Dünya Sıralaması, Dünya Çelik Üretimi	Türkiye Üretimi (milyon ton)	Avrupa Sıralaması	Dünya Sıralaması	Dünya Üretimi (milyar ton)
2024	?	?	?	1.88
2023	33.7	2 (Almanya 1)	8	1.89
2022	35.1	2 (Almanya 1)	8	1.89
2021	40.3	1	7	1.96
2020	35.8	1	7	1.88
2019	33.7	2 (Almanya 1)	8	1.87
2018	37.3	2 (Almanya 1)	8	1.82
2017	37.5	2 (Almanya 1)	8	1.73
2016	33,1	-	-	1.63
2015	31,5	-	-	1.62

- ❖ 2023 yılında Türkiye çelik ihracatında en büyük paya (%30.7) sahip olan Avrupa Birliği, Türkiye'nin en önemli ticaret ortağı konumundadır. Avrupa kıtası toplam ihracatın %44.3'ünü oluştururken, bu durum Avrupa'nın Türkiye çelik sektörü için kritik bir pazar olduğunu göstermektedir. AB'nin ardından en büyük ikinci pazar Orta Doğu ülkeleri (%22.8) olurken, Afrika kıtası ülkeleri (%17.2), Güney Amerika (%7.0) ve Kuzey Amerika (%5.1) Türkiye'nin önemli çelik ihracat pazarları arasında yer almaktadır. En fazla ihracat yapılan ülkeleri İsrail, Romanya, Almanya, İtalya, Yemen, Mısır, Ukrayna, İspanya, Irak, Yunanistan ve ABD oluşturmaktadır. 2022 ve 2023 yıllarında ihracatta 9 milyar \$'lık kan kaybı yaşayan Türk demir-çelik sektörü, Uzakdoğu ülkelerinin ihraç gemilerinin Süveyş Kanalı'ndan geçişlerde yaşadığı sorunlardan dolayı 2024 yılının ilk altı ayında ihracattaki performansını artırdı. Türkiye, 2024 yılının 6 aylık döneminde demir-çelik ihracatını % 31'lik artışla 6,7 milyon tondan 8,8 milyon tona yükseltti. Demir-çelik sektörünün ihracat geliri ise 8 milyar 178 milyon \$'dan 8 milyar 853 milyon \$'a çıktı.
- ❖ Türkiye'nin son altı yıldır sürdürdüğü net ihracatçı konumu 2023 yılında tersine dönmüş ve bir önceki yıl göre % 11.3'lük artışla 6 milyon tonluk net ithalat ile net ithalatçı konumuna gerilemiştir. En fazla ithalat yapılan ülkeleri Rusya, Çin, ABD, G Kore, Hollanda, Almanya, Belçika, Fransa, İngiltere ve Japonya oluşturmaktadır.
- ❖ Enerji fiyatlarındaki yükseklik, düşük seyreden çelik fiyatları, ana pazarlardaki daralma, küresel enflasyon ve kredi faizlerindeki artış, Çin'in ihracat odaklı üretime yönelmesi, İsrail'in savaş süreci, Şubat 2023 Depremleri, asgari ücrete yapılan zamlar ve iş gücü maliyetlerindeki artışlar, Türk Lirası'nın değer kaybı ve bunun yarattığı belirsizliğe dayalı güven eksikliği Türkiye'deki çelik üreticisinin rekabet gücüne olumsuz yansımaya devam etmektedir. Bunun yanı sıra 2025 yılı ve sonrasında sıkça konuşulacak konuların başında sektörün "Yeşil Çelik" sloganı ile AB Yeşil Mutabakatı'na uyum çalışmaları gelecektir.
- ❖ **Karabük'te demir-çelik sektöründen elde edilen ihracat geliri, 2023 yılına göre % 2 artış ile, toplam ihracatın % 87'sini oluşturmaktadır. Bu durum çelik sektörünün açık ara öncü sektör olduğunu göstermektedir.**

Karabük'te demir-çelik sektöründe faaliyet gösteren firmalardan;

Alter Demir-Çelik (çelik ürünleri ve nervürlü inşaat demiri),

Aygünsan Demir-Çelik (kütük demir, sıcak hadde ürünleri (kare, yuvarlak, köşebent, altı köşe, lama), soğuk hadde ürünleri (kare, altı köşe, lama, transmisyon mili), asansör kılavuz rayları ve bağlantı flanşörleri),

Boskay Metal (lama, köşebent, düz yuvarlak ve kare demir ile UPN, IPN, kutu profil ve nervürlü demir ürünleri),

Çağ Çelik (1 tanesi ince kesitte üretim yapan 250,000 ton/yıl kapasiteli diğeri 350,000 ton /yıl kapasiteli orta kesit profil ve yuvarlak üretimi yapan 2 adet sıcak haddeleme tesisinde; 120,000 ton /yıl kapasiteli parlak çubuk üretim tesisinde ayrıca 30,000 ton/yıl kapasiteli tel ürünleri tesisinde 1000 farklı ürün),

Çaprazoğlu Demir-Çelik (düz, yuvarlak ve nervürlü inşaat demiri, lala ve silme, kare),

Erhallar Demir-Çelik (her nevi düz ve nervürlü demir),

Işık Çelik (nervürlü inşaat demiri, köşebent, silme, lama, kare, düz yuvarlak ve altı köşe mamulleri),

Kayıkcı Demir-Çelik (kangaldan çubuğa ve çubuktan çubuğa soğuk çekilmiş yuvarlak, kare ve lama),

Marzınc Geri Kazanım (Elektrik Ark Ocağı ile çelik üretimi süreci sonucunda ortaya çıkan baca tozu (EAF Dust) malzemesindeki çinko metalini geri kazanım sürecine dahil edip, yeniden sanayide kullanılmasını sağlamak üzere çinkoasit ve cüruf (atık madde olarak)),

Mescier Demir-Çelik (IPE Profiller, NPU Profiller, UPE Profiller, UAC Profiller, T Profiller, Eşkenar Köşebentler, Lama Demirler, Kare Demirler, Yuvarlak Demirler, İzli Ferforje, Kütük Demir),

Saka Demir-Çelik (sıcak ve soğuk çekme ünitelerinden TSE ve İSO standartlarında çelik mil, kare, altı köşe, lama, otomat, kabuk soyma),

Serhat Demir-Çelik (ağırlıklı olarak sanayi mamullerinde, otomotiv sektöründe ve ferforjelerde kullanılmak üzere kare yuvarlak lama ve köşebent),

Silvan Rolls (yuvarlak, hafif-orta-ağır profil, filmaşın ve ray haddehaneleri için yüksek alaşımli, ısıya ve aşınmaya dayanıklı çok çeşitli kalitelerde sfero ve çelik hadde merdaneleri)

SYM Demir-Çelik (soğuk çekim yuvarlak transmisyon mili),

Uyar Çelik (sıcak haddelenmiş yuvarlak, kare, dikdörtgen ve altıgen kesitli çelikler ve bazı özel kesitli profiller. Çubuktan çubuğa soğuk haddelenmiş yuvarlak, kare, dikdörtgen ve altıgen kesitli çelikler),

Yolbulanlar Demir-Çelik (350.000 ton/yıl üretim kapasiteli tesiste 8 mm - 32 mm arası ebatlarda nervürlü donatı çeliği) üretimi gerçekleştirerek ihracata katkı sunmaktadırlar.

2) KARABÜK'TE MAKİNE VE AKSAMLARI SEKTÖRÜ

Türkiye Makine ve Aksamları Sektörü

Makina Sektörü, sahip olduğu yüksek katma değer oranı, teknoloji üretimini zorunlu kılması, geniş bir yan sanayi ağı oluşturması, yatırım maliyetlerini düşürmesi, nitelikli personele yönelik istihdam alanı oluşturması, dışa bağımlılığı ve dış ticaret açığını azaltmasının yanı sıra pek çok sektöre girdi sağlaması ile tetikleyici güce sahip lokomotif bir sektördür. Bursa, İstanbul, Kocaeli, Ankara, Konya, İzmir, Tekirdağ ve Gaziantep illeri üretimde ilk sıralarda yer almaktadır. Bu iller toplam üretimin üçte ikisini gerçekleştirmektedir. Türkiye makine ve aksamları sektörü 2021-2023 döneminde her yıl ortalama % 10 düzeyinde artış göstererek 9.4 milyar \$'dan 11.3 milyar \$'a, 2024 yılında ise 11.9 milyar \$'a yükselmiştir. Türkiye ihracat ve ithalat dengesinde ithalat yönünde bir ağırlık bulunmaktadır. Türkiye makine ve aksamları sektörü ihracatında Rusya, Almanya, ABD, İtalya, Özbekistan, Irak, Cezayir, İngiltere, Fransa ve Romanya ihracatta ilk sıralarda yer almaktadır.

Karabük Makine ve Aksamları Sektörü

Karabük'te makine ve aksamları sektöründen elde edilen ihracat geliri, toplam ihracatın yaklaşık % 5.4'ünü (2023 yılında % 6) oluşturmaktadır.

Karabük'te makine ve aksamları sektörü toplam ihracatı 2022 yılına göre yaklaşık % 50'lik düşüş yaşayarak, 2023 yılında, 40 milyon \$'dan 22 milyon \$'a inmiş, söz konusu düşüş 2024 yılında da devam ederek 21 milyon \$'a inmiştir. Karabük makine ve aksamları sektörü ihracatında Türkiye geneli ile benzer devletler ilk sıralarda bulunmaktadır. Listede Afrika ve Türk Dünyası devletleri de ön plana çıkmaktadır.

Makine sektöründe küresel anlamda trendlerin neler olacağına dair çeşitli tahminler ve öngörüler bulunuyor. Sektöre gelecekte yön vermesi beklenen bazı trendler;

“Dijitalleşme ve Endüstri 4.0 (sensörler akıllı sistemler, robotlar ve veri analitiği gibi teknolojilerin kullanımını sayesinde üretim süreçlerinde verimliliği artırmak ve maliyetleri düşürmek için giderek daha önemli hale geliyor.)” ,

“Nesnelerin İnterneti (IoT) (makine ve ekipmanların uzaktan izlenmesi, bakımı, performansı ve diğer kritik verilerin toplanması kolaylaşıyor.)” ,

“Yapay Zekâ ve Makine Öğrenmesi (üretim süreçlerinde verimliliği ve ürün kalitesini artırmak için kullanılıyor.)” ,

“3D Baskı (ürünlerin prototipini daha hızlı ve daha az maliyetle üretmeyi mümkün kılıyor.)” ,

“Yeşil Teknolojiler (yenilenebilir enerji kaynakları, geri dönüştürülebilir malzemeler ve daha verimli üretim süreçleri yer alıyor.)”.

Bu trendler ve teknolojiler, makine sektöründe önemli bir değişim ve dönüşümü tetikleyebilir. Ancak, sektördeki işletmeler, bu trendlere uyum sağlamak için hızla değişmeye ve gelişmeye devam etmelidir. Türk makine sektörü, küresel trendlere benzer bir şekilde, dijitalleşme, IoT, yapay zekâ, 3D baskı ve yeşil teknolojiler gibi trendlere ayak uydurmaya çalışıyor (<https://www.btsoekonomi.com/haber-detay/makine-sektorune-yon-veren-global-trendler>).

Karabük'te makine ve aksamları sektöründe faaliyet gösteren firmalardan;

Çağlar Makine⁵ (soğuk çekme yuvarlak, kare ve altı köşe kesitler, lamalar, yuvarlak - burgulu kanallar),
Çelik Ray (haddehanelerin ihtiyaç duyduğu tüm makine ve aksam; asansörlerin montajında yaygın olarak kullanılan T45 – T50 – T70 – T82 – T89 – T90 ve T125 asansör rayları ile ray bağlantı parçaları ve aksesuarları),

Demora (çelikhane, haddehane, profil değirmeni, ferro alaşım ve DRI tesisi ve anahtar teslimi çözümler için ekipman ve tesisler tasarlama, üretim ve tedarigi; asansör panoları, kontrol sistemleri ve geliştirilmiş lüks tasarım kabinleri),

Dessman Asansör (asansör panoları, kontrol sistemleri ve geliştirilmiş lüks tasarım kabinleri),

Dofer Çelik Hasır (tünel kalıp sisteminde çelik hasır donatıları),

Emas Demir Çelik (demiryolu ray bağlantı malzemeleri cebire, krapo, vagon imalatında kullanılan spesifik profiller, demiryolu makası ve çeşitli ölçülerde raylar),

Gedikoğlu Döküm (demir-çelik, çimento, maden, park ve bahçelerin ihtiyaç duyduğu döküm ürünler),

KARÇEL (çelik yapı, çelik konstrüksiyon, makine ekipman imalatı ve vinç),

KARDÖKMAK (çimento fabrikaları, başta KARDEMİR yedek parçaları olmak üzere, demir-çelik sektörü, maden ve kırıcı sektörlerinin yedek parçalarını imal ederken gübre fabrikaları, kâğıt sanayi, alçı fabrikaları, bakır işletmeleri gibi döner fırınlı tesislere fener dişli, gale, pinyon dişli döner fırın aynası, ring ve manto imalatları ile başta demir çelik fabrikaları olmak üzere içinde cüruf potası, merdane, yüksek fırın çanı gibi katma değeri yüksek ürünler),

MZA Demiryolu (demiryolu rayı - ray bağlantıları - makasları),

Özsa Döküm (asansör (asansör denge ağırlığı, kabin pateni, çene lastiği, halat şişesi) ve döküm ürünleri (şömine, ızgara, mangal, ferforje)),

Rana Demir-Çelik Ağır Sanayi Makineleri (elektrik ark ocakları, pota ocakları, sürekli döküm makineleri, duman tozsuzlaştırma sistemi, malzeme taşıma sistemi, VD/VOD/AOD, tozaltı ark ocağı, SVC, DRI/HBI Sürekli Besleme, su arıtma tesisleri, hurda kovaları ve kova arabaları, kepçeler ve kepçe arabaları, tandiş ve tandiş arabaları, pota taretleri, dikey/yatay ön ısıtma sistemleri, tandiş kurutma ve ön ısıtma sistemleri, elektrot kolları, kombine brülör sistemleri, cüruf kapı mızrağı manipülatörleri, pota dibi gaz temizleme sistemleri, hurda ön ısıtma sistemleri),

Rolmak Döküm (demir-çelik sektöründe kullanılan hadde merdaneleri ve ekipmanları),

Silvan Rolls (yuvarlak, hafif-orta-ağır profil, filmaşın ve ray haddehaneleri için yüksek alaşımlı, ısıya ve aşınmaya dayanıklı çok çeşitli kalitelerde sfero ve çelik hadde merdaneleri),

Yerlikaya (endüstriyel tesislerdeki (demir çelik, limanlar, enerji tesisleri, geri dönüşüm tesisleri, çimento tesisleri, madencilik sektörü) kaynak teknolojisi ile yapılabilecek her ekipman ve çelik yapı imalatı ve montajı) üretimi gerçekleştirerek ihracata katkı sunmaktadırlar.

Sektör firmaları tarafından en fazla ihracat yapılan devletler Mısır, İran ve Hindistan olmak üzere 50'den fazla devlet; Umman, Cezayir, İran, Azerbaycan, Türkmenistan, Ürdün, Rusya, Gürcistan, Romanya, Irak, Mısır ve İtalya; Sırbistan, Kosova, Karadağ, Makedonya, Bosna Hersek; AB, Kuzey Afrika ve Asya devletleri; Belçika, İtalya, Sırbistan, Hırvatistan, Bulgaristan, Bosna Hersek, Yunanistan, Avusturya ve Almanya; Rusya, Macaristan, Almanya, Avusturya İtalya, Malta, Tayland, Irak, Sudan, Benin, Senegal ve Tacikistan; Balkan devletleri; Mısır, Suudi Arabistan, Irak, Birleşik Arap Emirlikleri başta olmak üzere Fas, Bahreyn, Filistin, Pakistan, Almanya, Amerika, İspanya, Azerbaycan, Rusya, Türkmenistan ve Özbekistan; başta Batı Avrupa ülkeleri olmak üzere Kuzey Amerika, Orta Doğu, Uzak Doğu ve Güney Asya devletleri; Çekya, Finlandiya, Rusya, Irak, Kuveyt'tir.

⁵ Çağlar Makine henüz ihracat yapmamaktadır.

3) KARABÜK'TE OTOMOTİV SEKTÖRÜ

Türkiye Otomotiv Sektörü

Küresel ekonominin en dinamik sektörleri arasında yer alan otomotiv endüstrisi, zorlu geçen 2 yılın ardından 2022 itibariyle toparlanmaya başladı. 2020'de pandemi, 2021'de de çip krizinin yıkıcı etkilerine karşın sektör temsilcileri, hayatta kalma yeteneklerini gözler önün serdi. Sektör, yeni nesil araç üretimi ve satışı konularında yaşanan baş döndürücü gelişmeleri gündemin ilk sırasına aldı. TÜİK' ait araçların adet bazında üretim ve ihracat rakamları incelendiğinde iç talepte artış kaydedildiği belirlenmiştir. Türkiye'de araç alımının yatırım aracı olarak değerlendirilmesi nedeniyle ülkemizdeki araç pazarı, 2020 ve 2021 yıllarında istikrarlı olarak büyüme kaydetti. Türkiye'de toplam araç üretimi her ne kadar 2017 yılındaki en yüksek rakamından sonra düşüş eğilimine girse de pandeminin etkisiyle 2020 yılında keskin bir şekilde azalmaya devam etti. 2021 yılı genelinde ise çip krizi nedeniyle dönem dönem üretimde duraksamalar yaşandı. 2022 ve 2023 yıllarında pandemi öncesi üretim sayısına yaklaşıldı. Üretilen araçların tiplerine göre dağılımları ise pasta grafiğinden görülebiliyor. En büyük pay, % 58 ile otomobil grubuna ait. Otomobili % 31 ile kamyonetler takip etmiştir. Diğer araç tipleri ise kalan oranı tamamlamaktadır. Küresel otomotiv sektöründeki en önemli gelişme ise elektrikli araçlara hızlı geçiş olmuştur. Yıllık satış miktarı 10 milyona yaklaşmıştır. Covid-19 salgını ile net bir şekilde deneyimlenen tek merkeze dayalı tedarik zinciri planlamalarının üretim faaliyetleri için oldukça önemli riskler doğurması sonucunda çoğu ana üretici firmanın Türkiye, Orta Doğu ve Doğu Avrupa ülkelerine tedarik zincirlerinin bir kısmını taşıması veya bu ülkelerde firma satın alımlarının yapılmasıdır. Özellikle Türkiye'nin bu noktada lojistik anlamda sahip olduğu avantaj ve mevcut tedarikçi ağı, yetkin insan kaynağı ve bilgi birikimi sebebiyle en önemli alternatif olarak değerlendirilmektedir (<https://www.btsoekonomi.com/haber-detay/otomotiv-sektoru-yeni-nesil-araclara-odaklandi>).

Karabük Otomotiv Sektörü

Karabük'te otomotiv sektöründen elde edilen ihracat geliri, toplam ihracatın % 1.9'unu (2023 yılında % 3) oluşturmaktadır. Karabük'te otomotiv sektörüne ait ihracat rakamları incelendiğinde, sektörel düzeyde 2024 yılında bir önceki yıl göre % 7 büyüme kaydedilmiştir.

Karabük otomotiv sektörü daha çok treyler, caravan ve vinç aksamaları üzerine gelişim göstermiştir. Ulusal düzeyde daha fazla pay alınabilmesi için katma değeri yüksek parça üretimine yönelim sağlanması önem arz etmektedir

Karabük'te otomotiv sektöründe faaliyet gösteren firmalar (ASD Konteyner, Cangüller Treyler, CT Cangül Treyler, CNG Treyler, Elif Tebetaş Caravan, Kale Treyler, MEC Treyler, Şahinler Römork, Tıgılı Dorse) treyler, caravan ve vinç aksamları üretimi gerçekleştirerek üretime katkı sunmaktadırlar. Belirtilen firmalardan *Cangüller Treyler* Polonya, İtalya, Fransa, Rusya ve Bulgaristan'a ihracat yapmaktadır.

4) KARABÜK'TE HAZIR GIYİM VE KONFEKSİYON SEKTÖRÜ

Türkiye hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe en fazla ihracat yapılan devletler Almanya, İngiltere, Fransa, İspanya, İtalya, Hollanda, Belçika ve Danimarka'dır.

Karabük'te hazır giyim ve konfeksiyon sektöründen elde edilen ihracat geliri, toplam ihracatın % 2.1'ini oluşturmaktadır. Karabük'te hazır giyim ve konfeksiyon sektörüne ait ihracat rakamları incelendiğinde, sektörel düzeyde 2024 yılında bir önceki yıl göre % 12 küçülme kaydedilmiştir. Karabük hazır giyim sektörü ihracatında Türkiye geneli ile benzer devletler ilk sıralarda bulunmaktadır. Söz konusu devletler Türk nüfusun fazla olduğu pazarları da ifade etmektedir.

Karabük'te hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren firmalardan;

Akform Insole Expert (özel sünger, keçe iç taban, lateks laminasyon),

Anka Askeri Ekipmanlar ve Tekstil (her nevi askeri kıyafet),

Arma Deri (deri pantolon, deri ceket, deri etek, deri şort, deri gömlek, deri çanta, kürk ceket modelleri),

Başak Hazır Giyim (penye kadın ve çocuk kıyafetleri, elbise, t-shirt, pantolon, tayt, gecelik, sweatshirt),

Hunter Tekstil (her nevi ceket, yelek ve mont),

Kargisan (yüksek dokuma kumaştan terzi işi kadın kaban, mont, ceket, elbise, pantolon, etek vb),

Meskanto Deri Çanta (her nevi hakiki deri çanta, cüzdan ve aksesuar),

Özmü-Ge Tekstil (elbise, sağlık önlüğü, mutfak önlüğü, pijama, sabahlık, gecelik),

Yavuz Tekstil (denim (kot) ve dış giyim) üretimi gerçekleştirerek ihracata katkı sunmaktadırlar. En fazla ihracat yapılan devletler Hollanda, Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere, Belçika, Portekiz, İsviçre, Çek Cumhuriyeti, Amerika, Rusya, Japonya, Yunanistan gibi toplam 21 devlet; Polonya, Portekiz, İtalya, İspanya, Lübnan, Fas, Rusya, Almanya ve Hollanda; İngiltere ve AB devletleri; başta İngiltere ve Fransa olmak üzere Avrupa, Amerika ve Hong Kong.

5) KARABÜK'TE MOBİLYA, KÂĞIT VE ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ

Türkiye'nin mobilya, kâğıt ve orman ürünleri ihracatı ise son yıllarda pazar çeşitlendirme faaliyetlerinin hızlandırılmasıyla yakalanan istikrar sonucu 2022'de önceki yıla göre % 20,8 artarak 8,44 milyar \$ ile tüm zamanların yıllık rekorunu kırdı. Ancak bu durum 2023 ve 2024 yıllarında değişti ve sektör ihracatı peş peşe 2 yıl küçülme yaşadı. İhracat geliri 2023 yılında 7.97 milyar \$ ve 2024 yılında 7.89 milyar \$'a geriledi.

COVID-19 pandemisi mobilya sektörünü önemli ölçüde etkileyerek tedarik zincirlerinde aksamalara ve tüketici davranışlarında değişikliklere neden oldu. Pandeminin mobilya sektörünün büyümesi üzerindeki etkisinin tam boyutu henüz netlik kazanmamış olsa da bazı uzmanlar, küresel ekonominin toparlanmasıyla sektörün önümüzdeki yıllarda toparlanacağını ve büyümeye devam edeceğini öngörüyor. E-ticaret ve dijital teknolojilerin artan oranda benimsenmesinin de sektördeki büyümeyi hızlandırması bekleniyor.

Sürdürülebilir malzemelerden yapılmış ürünler, çok işlevli mobilyalar, teknoloji entegreli mobilyalar, vintage (eski eşyalar) ve retro (eski görünen yeni eşyalar) mobilyalar ve dijital pazar sektördeki yeni trendler durumundadır (<https://www.btsoekonomi.com/haber-detay/mobilya-sektoru-39-kisisellestirilmis-ve-fonksiyonel-39-tasarimlarla-buyuyor>).

Mobilya sektörünün büyümesini sağlayan faktörler arasında artan dünya nüfusu, kentleşme, harcanabilir gelirler ve ev yenileme ile iç tasarımın popülaritesi yer alıyor. Ayrıca, sürdürülebilir ve çevre dostu mobilya, kişiselleştirme ve fonksiyonel tasarıma olan talebin de sektördeki büyümeyi hızlandırması bekleniyor.

Karabük'te mobilya, kâğıt ve orman ürünleri sektörüne ait ihracat rakamları incelendiğinde, sektörel düzeyde 2024 yılında bir önceki yıl göre % 17 küçülme kaydedilmiştir.

Karabük'te mobilya, kâğıt ve orman ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmalardan;

Ergüller Grup Mobilya İmalat (her nevi kapak, dolap ve mobilya),

Ören Kereste ve Mobilya (genç - oturma - yatak ve yemek odaları, duvar ünitesi),

SF Sandalye (her nevi sandalye),

Yaman Orman Ürünleri (her nevi çam ve köknar işlemeciliği),

Yazıcıoğlu Orman Ürünleri (her nevi kereste, kontrplak ve masif panel),

Yenorsan Yenice Orman Ürünleri (her nevi kereste),

Yörüs Yenice Orman Ürünleri (her nevi kereste, parke, kontrplak, kaplama) üretimi gerçekleştirerek ihracata katkı sunmaktadırlar. En fazla ihracat yapılan devletler AB devletleri ve ABD; Irak'tır.

6) KARABÜK'TE MADENCİLİK SEKTÖRÜ

Yüksek ihracat potansiyeli, iç piyasa tüketimi, doğal taş makineleri üretimi ve ihracatı ile ekonomiye önemli bir katkı sağlayan doğal taş sektöründe Türkiye, dünyanın en büyük 10 üreticisi arasında yer alıyor. Türkiye, kalitesi ve zengin renk seçenekleriyle fark yaratan doğal taşları ile dünyanın önemli merkezlerindeki seçkin mekanları süslüyor. Dünya genelinde doğal taşların yapı ve dekorasyon malzemesi olarak kullanılmaya başlanması dünya doğal taş üretiminin artmasına neden olmuştur. Özellikle son on yılda görülen artış, kazanım ve işleme teknolojisindeki gelişmelere paralellik göstermektedir. Dünya doğal taş rezervleri incelendiğinde Alp-Himalaya kuşağı içinde kalan Portekiz, İspanya, İtalya, Yunanistan, Türkiye, İran, Pakistan gibi ülkelerde karbonatlı kayaç (mermer, kireçtaşı, traverten ve oniks) rezervlerinin fazla olduğu görülmektedir. İspanya, Norveç, Finlandiya, Ukrayna, Rusya, Pakistan, Hindistan, Çin, Brezilya ve Güney Afrika'da ise işletilebilir magmatik kayaç (sert taş) rezervlerinin yoğunlaştığı dikkati çekmektedir. Asya kıtasında başta Çin olmak üzere, Hindistan, İran önemli üretim potansiyeline sahip olan ülkelerdir. Avrupa kıtasında ise İtalya, İspanya, Türkiye ve Portekiz doğal taş üretiminde ve ticaretinde söz sahibi ülkeler arasındadır. Dünya doğal taş ihracatının toplam büyüklüğü 17 milyar \$'ın üzerindedir. En fazla doğal taş ihracatı yapan ilk 5 ülke Çin, İtalya, Hindistan, Türkiye ve Brezilya'dır. Söz konusu ülkeler dünya doğal taş ihracatının yaklaşık yüzde 70'ini gerçekleştirmektedir. Sektörün en büyük ithalatçısı ise 3 milyar \$'ı aşkın ithalat gerçekleştiren ABD'dir. ABD, dünya ithalatında yaklaşık % 20 pay almaktadır. İthalatta ABD'yi sırasıyla Çin, Güney Kore, Birleşik Krallık ve Japonya takip etmektedir. Doğal taş sektörü, son dönemde yeni üreticilerin de pazara girmesiyle ivme kazanan hem Türkiye hem de dünya ticareti için önem arz eden sektörler arasındadır.

Dünyanın en zengin mermer yataklarının bulunduğu Alp kuşağında yer alan Türkiye, 5,1 milyar ³ / 13,9 milyar ton muhtemel mermer rezervine sahiptir. Bu değer 15 milyar m³ olduğu tahmin edilen dünya rezerv toplamının %33'üne karşılık gelmektedir (<https://www.btsoekonomi.com/haber-detay/mekanlari-susleyen-sektor-dogal-tas-ve-mermer>). Türk doğal taş sektörü; çeşit ve rezerv zenginliği, sektör deneyimi, ham madde bolluğu, deniz ulaşımında nakliye kolaylığı, dinamik sektör yapısı, kullanılan yeni teknolojiler ve geniş renk skalası ile dünya doğal taş piyasasında önemli bir yere sahiptir. Türkiye'de çeşitli renk ve desenlerde kristalin kalker (mermer), kalker, traverten oluşumlu kalker (oniks), konglomera, breş ve magmatik kökenli kayaçlar (granit, siyenit, diyabaz, diyorit, serpantin, vb.) bulunmaktadır. Üretimin en fazla olduğu iller; Balıkesir, Afyon, Bilecik, Denizli ve Muğla'dır. Bu bölgelerdeki üretim, tüm üretimin % 65'ini oluşturmaktadır. Ekonomik mermer yataklarının bulunduğu diğer iller ise Bursa, Kırşehir, Çankırı, Çorum, Kastamonu, Niğde, Kayseri, Artvin, Bitlis, Erzincan, Bayburt, Sivas, Tokat, Denizli, Kütahya, Eskişehir, Diyarbakır, Elâzığ, Çanakkale, Konya, İstanbul ve

Manisa'dır. Türkiye doğal taş ihracatında Çin ilk sırada yer almaktadır. Eskipazar mermeri ve Safranbolu-Eflani yeşil mermeri Karabük firmaları tarafından ulusal ve uluslararası düzeyde ön plana çıkarılmalıdır.

Karabük'te mobilya, kâğıt ve orman ürünleri sektörüne ait ihracat rakamları incelendiğinde, sektörel düzeyde 2024 yılında bir önceki yıl göre % 510 büyüme göstermiştir. Bu özelliği ile Karabük'te 2024 yılında en fazla büyüyen sektör olmuştur.

Karabük'te madencilik sektöründe faaliyet gösteren firmalardan;

Acar Mermer (Eflani mermeri),

Emka Asfalt (asfalt üretimi),

Gartun Maden (rustik yeşil mermerin en büyük üreticisi),

HP Mermer (Safranbolu-Eflani Fosilli Rustik Yeşil mermeri),

Kadıoğlu Madencilik (taşkömürü tozu),

Orone Stone (blok mermer),

Sarol Asfalt Ürünleri (asfalt üretimi),

Sönmezler Madencilik (her nevi taş ürünü),

ZA Maden (Türkiye'nin en büyük agrega kırma eleme tesisi olup her nevi agrega) üretimi gerçekleştirerek ekonomiye katkı sunmaktadırlar.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç;

Türkiye'nin ilk ağır sanayi kenti, fabrikalar kuran fabrikanın ev sahibi **KARABÜK**, başta demir-çelik (31 firma) olmak üzere makine ve aksamları (23 firma), otomotiv (9), hazır giyim (26 firma), mobilya - kâğıt ve orman ürünleri (21 firma) sektörlerinde etkin bir durumdadır.

2024 yılında 14 sektörde ihracatın gerçekleştirildiği Karabük'te demir-çelik, makine ve aksamları, hazır giyim ve konfeksiyon, otomotiv (treylar üretimi) ve madencilik ürünleri sektörleri ilk 5 sırada yer almaktadır (Ek 2). **İlk 5 sektörden elde edilen toplam gelir, toplam ihracatın % 98'ini oluşturmaktadır.**

Karabük ekonomisinin öncü sektörü çelik sektöründen elde edilen gelir, 2024 yılında 2023 yılına göre artış göstermiş, 329.1 milyon \$'dan 350.3 milyon \$' yükselmiştir. Çelik sektöründen **elde edilen gelir, toplam ihracatın yaklaşık % 87'sini oluşturmaktadır.** İhracat gelirinde en fazla artış madencilik ürünleri sektöründe gerçekleşmiştir.

Karabük Sektörel Düzeyde İhracat Rakamları karşılaştırıldığında **sadece otomotiv sektörünün son 4 yıllık dönemde (2021-2024) sürekli artış sağladığı görülmektedir.** Bu sebeple KOSGEB ya da devlet teşvikleri konularında sektör temsilcilerinin bilgilendirilerek yatırımlarını artırmaları ve katma değeri daha yüksek üretimler gerçekleştirmeleri konusunda desteklenmeleri önem taşımaktadır.

Karabük Sektörel Düzeyde İhracat Rakamları karşılaştırıldığında sektörel düzeyde Karabük'te **en fazla düşüş yaşanan sektör makine ve aksamları** olduğu görülmektedir. **Bu durumun sebebi üzerine acilen sektör temsilcisi firmalar ile görüşülerek bir rapor hazırlanmalı, sonuç ve öneriler ortaya konulmalıdır.**

Karabüklü demir-çelik firmaları, İSO İlk 500 ve İSO İkinci 500 firmaları içerisinde yer almaktadır.

Karabük sahip olduğu coğrafi konumu sebebi ile büyük kentlere yakınlığı, demiryolu ulaşımına sahip olması, organize sanayi bölgeleri ile ihracatta ön plana çıkabilecek bir sanayi kentidir.

Yeşil dönüşüme uygun kurulacak Eskipazar Organize Sanayi Bölgesi, Karabük'ün ihracatında ön planda olacaktır. Aynı zamanda bünyesinde açılacak **lojistik merkezi** Karabük ihracatında öncü rol oynayacaktır.

Karabük dış ticaretinde ihracat yapılan ilk 10 ve tüm ülkeler göz önüne alındığında 2023 yılında olduğu üzere 2024 yılında da **Avrupa, Kuzey Afrika ve Balkanlar'ın Karabük ihracatında ön planda olduğu görülmektedir.** Bu sebeple bu bölgelere ihracat miktarının artırılmasına yönelik teşvik edici önlemler alınmalıdır. Bu durum aynı zamanda Karabüklü firmalar açısından önemli avantaj sunmaktadır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Türkiye’de 2024 yılına ait vergi tahsilat yüzdesi % 60.9 iken bu değer 2023 yılında % 44.4, 2022 yılında % 70.1 ve 2021 yılında ise % 66.7 olmuştur. .

TÜİK verileri göz önüne alındığında **Karabük, gelir eşitsizliği en az olan TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın) bölgesinde** yer almıştır.

Öneriler;

Karabük ekonomisindeki en önemli sorun, ekonominin demir-çelik merkezli bir oluşuma bağlı olarak şekillenmiş olmasıdır. Nitekim toplam ihracatın % 87’sinin bu sektör tarafından yapılıyor olması ve ilk 500’de yer alan firmaların bu sektöre ait olması bu durumu kanıtlamaktadır. Bu sebeple diğer sektörlerin desteklenerek sektörel çeşitliliğin artırılması gerekmektedir.

Yeşil dönüşüme uygun Ekipazar Organize Sanayi Bölgesi’nin en kısa sürede faaliyete geçirilmesi, lojistik merkezin çalışmaya başlaması Karabük ekonomisinin geleceği açısından mutlak öneme sahiptir.

Karabüklü firmaların katma değerli ürünler üretimine yönelmesi ve böylece GSYİH’da üst sıralara çıkması gerekmektedir. Karabük Ticaret ve Sanayi Odası’nın SAHA çalışması bu konudaki açığı kapatmada önemli rol oynayabilir.

Karabüklü firmaların en önemli sorunlarından biri henüz tam anlamı ile kurumsallaşamamalarıdır. Aile firması özelliğinde olmaları sebebi ile kurumsallaşmanın gerekliliği olan birim düzeyindeki yapılanmalar tam olarak görülememektedir. Çoğu firmanın web sayfası dahi bulunmamaktadır. Web sayfası bulunan firmaların çoğunda yabancı dil linki yer almamaktadır. Hakkımızda linkinde firmaya ilişkin ayrıntılı tanıtıcı bilgiler ya yok ya da sınırlı durumdadır. Bu durum daha profesyonel bakış ve yaklaşıma dayalı cesaret gerektiren ihracata dayalı üretime geçişte pasif kalınmasına sebep olmaktadır.

Karabüklü firmaları dış ticaret yönlendirmede daha hızlı hareket edebilmek amacı ile **firmaların ihracat yaptıkları ürünleri ve devletleri her yıl düzenli şekilde kaydedeceği bir yazılımın KTSO web adresine eklenerek ilgili bilgilerin toplanması sağlanmalıdır.**

Yukarıda belirtilen sonuçlar ve öneriler kapsamında Karabük Ticaret ve Sanayi Odası öncülüğünde kurumsallaşma, dijitalleşme, yapay zekâ, nesnelere interneti, 3D Baskı, dış ticaret, yeşil dönüşüm vb. konularda üyeleri bilgilendirici ve teşvik edici rol üstlenmeye her zamanki gibi devam etmelidir.

EKLER

Ek 1. Türkiye İhracat Sektörleri (3 Ana Sektör, 6 Alt Sektör, 26 Sektör)

SIRA	SEKTÖRLER
	I. TARIM
	A. BİTKİSEL ÜRÜNLER
1	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri
2	Yaş Meyve ve Sebze
3	Meyve Sebze Mamulleri
4	Kuru Meyve ve Mamulleri
5	Fındık ve Mamulleri
6	Zeytin ve Zeytinyağı
7	Tütün
8	Süs Bitkileri ve Mamulleri
	B. HAYVANSAL ÜRÜNLER
9	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller
	C. AĞAÇ VE ORMAN ÜRÜNLERİ
10	Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri
	II. SANAYİ
	A. TARIMA DAYALI İŞLENMİŞ ÜRÜNLER
11	Tekstil ve Hammaddeleri
12	Deri ve Deri Mamulleri
13	Halı
	B. KİMYEVİ MADDELER VE MAM.
14	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri
	C. SANAYİ MAMULLERİ
15	Hazırgiyim ve Konfeksiyon
16	Otomotiv Endüstrisi
17	Gemi, Yat ve Hizmetleri
18	Elektrik ve Elektronik
19	Makine ve Aksamları
20	Demir ve Demir Dışı Metaller
21	Çelik
22	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri
23	Mücevher
24	Savunma ve Havacılık Sanayii
25	İklimlendirme Sanayii
	III. MADENCİLİK
26	Madencilik Ürünleri

Ek 2. Karabük İhracat Sektörleri (2024)

SIRA	SEKTÖRLER
1	Çelik
2	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri
3	Demir ve Demir Dışı Metaller
4	Deri ve Deri Mamulleri
5	Elektrik ve Elektronik
6	Hazır giyim ve Konfeksiyon
7	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri
8	İklimlendirme Sanayii
9	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri
10	Madencilik Ürünleri
11	Makine ve Aksamları
12	Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri
13	Otomotiv Endüstrisi
14	Tekstil ve Hammaddeleri